

Rode bosbes

Rode bosbes. Foto: Ed Stikvoort (Saxifraga).

Ruud Beringen (FLORON)

Rode bosbes (*Vaccinium vitis-idaea*) heeft een circumboreale verspreiding. Zowel in het noorden van Europa als in de noordelijke delen van Azië en Noord-Amerika komt dit altijdgroene dwergstruikje voor. In het Europese laagland loopt de zuidelijke areaalgrens door Nederland en Vlaanderen. In Midden-Europa groeit ze in middelgebergten en nog zuidelijker tot in de subalpine zone van het hooggebergte. Rode bosbes is een soort van voedselarme, zure, humusrijke bodems. In Nederland groeit ze vooral in niet te donkere Dennen- en Berken-Eikenbossen op de pleistocene zandgronden en in mindere mate in Berkenbroek op veengrond. Buiten het bos kan Rode bosbes worden aangetroffen in heidevelden op relatief vochtige en koele noordhellingen of op hooggelegen (>40 m boven NAP), relatief neerslagrijke stuwwallen. De wortels van bosbessoorten hebben geen wortelharen. Voor de opname van stikstof en fosfaat zijn ze grotendeels afhankelijk van de symbiose met ericoïde mycorrhizaschimmels. Op zure, voedselarme bodems zijn stikstof en fosfaat vooral in gebonden vorm aanwezig in de organische stof in de humus en de

strooisellaag en daarom slecht beschikbaar voor planten. Deze nutriënten kunnen alleen door de Rode bosbes worden opgenomen doordat de mycorrhizaschimmels met hun enzymen de organische verbindingen afbreken en de daarbij vrijgekomen stikstof en fosfaat via hun schimmeldraden transporteren naar cellen in de haarwortels van de Rode bosbes. Als tegenprestatie levert Rode bosbes door fotosynthese vastgelegde koolstof (suikers) aan de mycorrhizaschimmel.

Door verminderde neerslag in de zomer en hogere temperaturen ten gevolge van

klimaatverandering wordt verwacht dat een noordelijke soort als Rode bosbes het steeds moeilijker zal krijgen. Bij sommige klimaatscenario's wordt geschat dat rond 2080 het areaal in West-Europa wel tot 40% gekrompen kan zijn. In Nederland blijft het totaal aantal kilometerhokken waarin de soort de laatste 50 jaar is aangetroffen tot nu toe nog redelijk constant. Er verdwijnen groeiplaatsen, maar dit verlies wordt waarschijnlijk gecompenseerd door nieuwe groeiplaatsen in heidebebossingen, die naarmate ze ouder worden een steeds beter "vestigingsklimaat" bieden voor de Rode bosbes.

RETOURADRES: FLORON | Toernooiveld 1 | 6525 ED Nijmegen

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Oplossing puzzel van pagina 22

1B Kruipertje (*Hordeum murinum*), 2C Deens lepelblad (*Cochlearia danica*), 3A Hertshoornweegbree (*Plantago coronopus*)